

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfele és
 ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kitérőket visszafizetés
 vagy megfizetésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők

Helyes cím: ár 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 5.

250,000 korona.

A Bottó Ferencz végrendeletét nézegetem.

Jót akart tenni ez az ember, de maga sem volt tisztában vele, hogy mit is csináljon.

Főzőiskolát akar, melyben ki mit főz, egye meg, vagy ha nem kívánja, hát öntse ki?

A végrendelező maga is érzi, hogy nem volt tiszta képe arról, a mit akar s éppen azért már előre felemlíti annak lehetőségét, hogy ha terve nem sikerül, akkor más célra kívánja fordítani a hagyományt.

Azt hiszem, keresztül lehet vinni az ő tervét és eltalálom gondolatát, a mit nem fejezett ki világosan.

A mint szigorubbra fordul az időjárás, uton-útfélen apró didergő alakokkal találkozunk az ember, kik éhségüktől sarkallt tolakodással kéri a hatást, melyen ebédet válthassanak a népkonyhában.

És ez az intézmény, mint tapasztalásból tudom, a lehetőség határáig megy az ingyen jegyek kiosztásánál, melyből minden iskolának bőven juttat.

De nagyobb diákok is vannak, kik nem mehettek a népkonyhába, felsőbb és legfelsőbb iskolába járnak olyanok, kik keserves 15—20 forintból, főleg a kosztkérdés miatt igazán tengődnek, fejlődés helyett meglévő erejüket használva fel a tanuláshoz, hogy végre diplomával

és tüdővészszel beléphessenek az életbe, illetőleg a sirba.

Budapestben a meza égető szükségén segít s a technikusok menzája igazán ideálisan valósítja meg célját.

Oda még a jómódu fiuk is eljárnak s nem hogy feszélyezze valakit az ott kosztolás, de igazi családi diákothonná vált.

Nos, városunkban jogakadémia, főgymnázium, főreál, kereskedelmi, polgári fiúiskola van, hová nagyobb, intelligensebb diákok járnak. A jó tehetségű szegény fiuk száma légió.

Ezek közül a Szent József-intézet, Szent László, Szent Vincze, gör. kath. és gör. kel. internátus egy részt pártfogásba vesz és a kik ide jutnak, anyagi gondtól meg vannak mentve, de a nagy rész nem juthat intézetbe.

Mi lesz ezekkel?

Hát koplalnak kérem! Pusztítják életerejüket, pedig sorsuk az lesz, hogy keményen megküzdjenek az étellel, mire megszerzik a tudást, elvesztik lehetőségét annak, hogy tudásuknak hasznát vehessék. Megrohanják a kisebb kvalifikációt kívánó állásokat, és gondolni sem mernek olyan pályára, hová agilitás, mersz és fáradság kell, mert kimerült fizikumjuk, elszállt ambíciójuk már a középiskola koplalási időszakában.

Ez a 250,000 korona az ő megváltásuk lehetne.

Tessék egy jól főző i telligens nőt állítani a főzőiskola élére, ki tanítsa a főzésnek titkait az avatatlan, de arra kíváncsi nők előtt, vagy azok számára,

kik főzésből akarnak megélni, de amit főznek, az legyen a diákoké, tessék diák-menzát csinálni.

L gyen ingyenes az ellátás annyi számára, amennyit az alapítvány ki bír s legyenek fizetési helyek korlátlanul, hiszen a hol száznak, kétszáznak főznek, ott igen kis árban lehet jó tápláló kosztot adni

Ha olyan szerencsés lesz a vezetés, mint a technikusok menzájában — szívesen küldenek ők házi rendet — akkor mindenféle szegyenkezés nélkül mehet oda a diák, kisebb és nagyobb.

És így az alapítvány hazánk leendő intelligenciájának jut s elősegíti a szegény, de jó tehetségű ifjak érvényesülését.

Pedig ez a legértékesebb elem.

Az *wrfiaknak* előre biztos a soruk városnál, megyénél, uradalomnál, a *fiuk* azonban sokáig küzdenek egy-egy kis kenyérért.

Mentsük meg erejüket az élet komoly harcára azzal, hogy megszüntetjük a gyermek fizikum pusztulását már tanuló korban.

Erősen hiszem, hogy a praktikus gondolkozásu alapító ezt az eszmét akarta kitűzni abban az általa jelzett főzőiskolában.

Okvetlenül intézkedni kell ebben a hagyatéki ügyben, mely a végrendelet szerint egyáltalán nem szabatos. Felvetem az eszmét és kívánom, hogy azok, kik hivatalva vannak dönteni ez ügyben, mikor majd össze gyűlnek, találkozzanak utjukban néhány vékony kabátu, vékony pénzü diákkal.

P—y.

A „TISZÁNTÚL” TARCZÁJA.

Berlini vendéglők.

A müncheniek sör szomja a bajor határon messze túl közmondásossá vált, de hogy a berliniek sem igen állanak e tekintetben mögöttük, arról hamar meggyőződhetünk, ha a német főváros utcáit bebarangoljuk s a számtalan étterem és pálinkás bolt előtt elhaladunk. Bátran elmondhatjuk, hogy minden harmadik házon olvashatók a szomjas lelkekre oly nagy csábító felírások, melyek ritkán tévesztik el hatásukat. A be- és kiözönlő vendégek a helyiség berendezése és városrész szerint persze nagyon különböző osztályokhoz tartoznak.

Bár nappal is nagyon élénk az élet, különösen mégis este nagy a tolongás a napi munka végeztével. Csakhamar minden helyet elfoglalnak és khaotikus hangzavar, tányércsörömpölés, pohárcsörrenés, meg a felszálló füstkarikák fogadják a később érkező vendégeket.

Kivált vasárnap zajosak ezek a helyiségek. A berlini nagy társas kedélyű és vándorlásra hajló. Gyermekével és elemőziakkal felpakolva vonul ki a berlini nyaranta a zöldbe, hogy a szabad természet ülén töltsse el a napot, vagy pedig valamely vendéglőben jó barátai közt fecsegtse el az időt.

Érdekes azután este nézni, hogyan ro-

hanják meg a villamos vasutakat és egyéb közlekedési eszközöket s mint telnek meg este a vendéglők zsúfolásig, mert az is berlini szokáshoz tartozik, hogy akár kirándulásról, akár hangversenyéről vagy színházból jönnek is haza, az estét okvetlenül vendéglőben kell befejezni.

A berlini nem önző; feleségét és gyermekeit is magával viszi. A kisebb vendéglőkben azért meglehetősen kedélyesen megy a dolog. Legtöbb helyt zongora hangjai fogadják a vendéglőbe lépőt. A »zongoraművész« verejtékes homlokkal kalimpál a billentyűkön s igen gyakran a vendégek hangos éneke kíséri előadását. Persze, hogy ezután azok, kik ilyen vendéglők szomszédságában laknak, rövid idő alatt aljas hazugságnak nyilvánítják azt, hogy a zene nemes művészet.

A nagyobb éttermekben a zenét nem igen használják családoknak, bár épen ezek közt a nagy restaurációk közt igen nagy a konkurrenzia s a leghívebb törzsvendég sem bírja megállni, hogy be ne kukkantson egy újonnan megnyitott sörpalotába vagy eredeti külsejű borozóba.

Idők jele, hogy manapság a vendéglősök eredetiség vagy pompa tekintetében egymást felülmulni igyekeznek. E késhegyig menő harcra köszönheti Berlin, hogy egy egész rakás olyan vendéglője és sörcsarnoka van, mely művészies berendezésénél vagy más okból megtekintésre érdemes.

Különösen hat az emberre, ha a Friedrichstrassen lévő pályaudvarból kilépve a szembe lévő »Zum Franziskaner« sörözőbe megy. A csevegést, nevetést, zajt időközönként egy feűl tompa morajjal berobogó vonat zaja szakítja meg, mert a »Franziskaner«-ben a vasúti vonatok sínbálóját tartó hatalmas boltívek alatt mérlik a habzó árpalevet. A falakat barna deszkák borítják és germán szellemes mondások intik a sörözőket minél több ivásra. Az olmos karikákból álló ablakokon keresztül halvány fény szűrődik be. A hátsó termek beemesztet falai szőlő indákkal vannak kifestve, ez itt a borozó, az aranysárga és sötét piros finom borok kimérő helye.

Hagyjuk el a »Franziskaner«-t s keressünk fel egy »Winzerstube«-t, mely a Spree parti lakókat rövid időre a Rajna folyam mellékre varázsolja vissza.

A termek falait ugyanis gyönyörű festmények díszítik, úgy hogy az emberben azt a látszatot keltik fel, mintha egy szellős verandán ülne s az előtte fekvő regényes váromonkat szemlélné, míg alatt gőzösk és csónakok hasítják át a Rajna hullámain. A menyezetet virágguirlande-ok és apró zászlócskák díszítik s a lámpácskákat üvegéből készült tarka szőlőfürtök képezik, melynek belsejében a villany sodrony hinti szét sugarait. A falakon vinczellékosarak, halászhálók függnek. Egy cseppkőbarlang tetején vidám zenekar játszik. A szegletben egy kicsiny vinczellékaunyhó áll, az

Nincs obstrukció.

A függetlenségi párt tegnapi értekezletén Komjáthy tüzelte az obstrukciós elemeket, de ki nem mondta e szót. Egyszer csak eléje áll Justh Gyula és a szemébe néz:

— Szólj hát világosan és egyenesen: obstrukciót akarsz?

— Ki se ejtem e szót a számom, — hátról Komjáthy.

— Hát mért tüzelsz?

— Hogy erős vita legyen.

— Az már más.

Es ezzel Komjáthyék — leszereltettek.

Statisztika az áttérésekről.

A kormánynak az ország közállapotait ismertető jelentésében igen érdekes adatok szólnak arról, hogy 1896-tól kezdve bezárólag 1901-ig hány magyar hagyta el vallását, hogy vagy más vallásfelekezethez lépett, vagy pedig, hogy a hitfelekezeti életük számát szaporítsa. E hat esztendő leforgása alatt a római katolikusok közül 5.408 lépett ki egyházából, legtöbben házassági elválás miatt. A kitérők közt persze nők és férfiak vegyesen voltak, de a nők száma ötszázal nagyobb volt. A vallásukat elhagyó görög katolikusok aránylag sokkal többen voltak, mert hitet 5.248-an cseréltek. A görög keletiek még nagyobb numerussal szerepelnek, mert hát ezek közül 9.367 hagyta el eddigi hitét és egyházát. Ami a lutheránusokat illeti, azoknak száma az említett idő alatt áttérés következtében 4.201-gyel fogyott. Kevésbé ragaszkodtak vallásukhoz a reformátusok, a kik között 9.170-en tértek más vallásra. Az unitáriusok már kis számuknál fogva sem tűnhetnek föl e sorban, de azért 1.136 változtatta a vallását. A kimutatás utolsó helyen emlékezik meg az izraelitákról is azt mondja, hogy ősei hitét 2.158 zsidó hagyta oda.

Nem lesz érdektelen megtudni most már azt sem, hogy az áttérések révén egyes felekezetek mennyit nyertek. A vallást cserélők közül római katolikus lett 5.982 férfi és 7.600 nő, vagyis a római katolikus egyház tiszta nyeresége meghaladja a 8 ezret. Görög ka-

tholikus lett 4.289 férfi és 4.136 nő, ami azt jelenti, hogy a görög katolikusok szintén nyertek az áttérések révén. Görög keleti vallásra áttért 2.373 férfi és 2.531 nő, más szóval a görög keletiek több mint négyezer hívőt vesztek. A lutheránus vallást követők táborába 1.300 férfi és 1.312 nő tért át, tehát ezt az egyházat 1589 főnyi veszteség érte. Református hitre 2.503 és 2.784 nő lépett s így a reformátusok száma e hat esztendő alatt több mint 4 ezerrel megfogyatkozott. Az unitáriusok közel 300 hívővel szaporodtak.

Ami a zsidó vallást illeti, a kitérések következtében annak 228 férfi és 291 nő jutott a keresztények közül. Miután azonban az izraeliták közül 2.758 vette föl a keresztény vallást, hát veszteségük 1.600 körül jár. Az áttértek között többen akadtak olyanok, akik régebbi vallásváltoztatásukat megbánták és régi hitükhöz újból visszatértek. Ilyen visszatérő akadt róm. kath. 3.16, görög kath. 1, görög keleti 19, lutheránus 95, református 85, unitárius 1, zsidó pedig 39.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 5.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után gróf Apponyi Albert elnök betérjeszti a beérkezett kérvényeket. Így az általános tisztviselők egyesületének kérvényét, a melyben a tisztviselők legkisebb fizetését 1600 koronában kívánja megállapítani.

Felolvassák az interpellációs könyveket. Három interpelláló van bejegyezve: Zboray, Szederkényi és Nessi Pál. Napirend előtt

Szell Kálmán miniszterelnök a következő törvényjavaslatokat terjeszti be: a kivándorlás szabályozásáról, a határrendőrségnek a végvidéken való szabályozásáról, az idegeneknek hazánkban való lakhatásáról, az utlevélügy rendezéséről, három állami csendőrségi kerület létesítéséről.

Szentiványi Arpád kéri a Házat, hogy Urmánczy megbízólevelét a szokásos 30 nap fenn tartásával igazolja.

Haydin Imre betérjeszti a tápéi kerület ügyében kisorsolt bizottság jelentését.

Apponyi: Kinyomatjuk és ki lesz osztva a képviselők között. Magára a tárgyalásra vonatkozólag megjegyzi, hogy ez ügyben határozathozatalhoz abszolút többség szükséges. Eppen ezért legközelebbi tárgyalásra kitűzi.

Azután a napirend következett. Az indemnitás folytatólagos tárgyalása.

Jegyző: Komjáthy Béla. (Halljuk! Halljuk!)

Komjáthy Béla: Szerinte soha könnyebb nem volna bizonyítani azt, hogy a 67-es alap nem vált be, mint most. De nem akar a bizalmatlanság kérdésével speciálisan foglalkozni, mert azt Kossuth tegnap megtette, hanem igenis a kormány programjából akarja kibozni a bizalmatlanságot, melyet megtenniük kötelességük. Csak két dologra akar szorítkozni. Első sorban bírálat tárgyává teszi a kormány nemzetiségi politikáját. (Halljuk! Halljuk!)

Mikor a miniszterelnök a kormány élére jutott s programbeszédét elmondotta, kiterjeszkedett a kormányzat minden ágára, de a nemzetiségi kérdés megoldásáról, a magyar faj fenntartásáról mit sem szólt. Akkor azonnal észrevette ezt és felszólt miatta, mintegy provokálva a miniszterelnök nyilatkozatát, de a kormányelnök mélyen hallgatott. Az 1900-ik költségvetésnél ismét szóvá tette a dolgot és akkor Lukács miniszter azt válaszolta, hogy a jelen kormány a volt kormány programját fogja követni az irányban. Szólv ezzel sem nyugodott meg, mert a pénzügyminiszter még sem a kormány feje. Végre rábirta a miniszterelnököt nyilatkozatra. A miniszterelnök nyilatkozott is, ámde a mint az események, az idő beigazolta, ezek csak hangzatos frázisok voltak, semmi egyéb. (Ugy van! a szélsőbalon.) Mikor a brassói iskolaügyben interpellált, a miniszterelnök még mézesheteit élte és szólv tudta, hogy ezzel nehéz feladatot vállalt magára és ha most valaki nyugodtsággal elolvassa a köztük lefolyt vitát, észreveheti, hogy az iskola olyan pénzt kapott, a mely nemzeti törvényeinkkel ellenkezett, de hát tette ezt azért, mert a külügyminiszter úgy akarta. (Ugy van! a szélsőbalon.) Vakmerőnek tartották őt akkor, de mégis megtette hazaszeretéből. (Helyeslés). Akkor egy egész kis mozaik képet állított össze mind e dologból és odamutatta, mitől kell félni a nemzetnek és már akkor látta, hogy a miniszterelnöknek uincsen aktiv tartalmas politikája. (Helyeslés).

A nemzetiségiek tradícióira tettek hivatkozásokat, ezt pedig megengedni nem szabad, a magyar nemzet supremációját fenn kell tartani mindig. (Ugy van! a szélsőbalon). A miniszterelnök akkor erre a kérdésre nagyon szépen, szövirágokkal válaszolt, úgy hogy a lapok egészen el voltak telve vele. O nem

étterem hátsó részét egy óriási hordó képezi és hogy a hatás teljes legyen, vinczellérleányok és térdnadrágos, bőrkötös pinczerek hordják szét az ételeket, italokat.

Berlin egyik látványosságát képezi a »Friedrichstrasse«-n levő »Császárpincze« is, mely 1899-ben nyílt meg. A homályos boltívek eszünkbe juttatják a híres bremai, danzigi és oroszai »Rat-kellerek«-et. A pincze számos apróbb pinczére oszlik. Asztalok helyett hordók állanak szerte-széjjel s hébe-korba rácsos, de nyitott ablakok mögött villanyos fényvel megvilágított rajnai tájképekre vehetünk egy pillantást és a háttérben egy óriási pinczemester és klastrom szakács őrzik a rejtélyes »rózsa hordót«. Van itt azonkívül még egy czimerekkal díszített tanácsterem, egy törvénykezési terem, melynek falait fegyverek, kinzó eszközök, elmúlt és jelenbeli törvénykezési képek borítják, egy Hubertus terem aggancsokkal és vadász-trofeákkal díszítve, egy pompásan díszített római és Hohezoilern terem stb. Legeredetibb a »hajós-szoba«, mely a híres lubecki »Schifferhaus«-ra emlékeztet. A füstös mennyezetéről művésziösen faragott hajó modellek s egy sárgarézből készült hal-óriás csüngenek le; a falakat híres tengeri hősök és tengeri csaták képei ékesítik.

Ha Berlin nyugati részében kóborlunk, így bevetődhetünk a »Westen-Theater« pompás éttermébe, melynek nevzetességét képezik a »Gralsszoba« főnyes márványfalai tarka mozaik lapokkal kirakva. Félmagasságban a márvány

lapok bevégeződnek s primitív, ó-kori fresko-utánzatú képek a »Gralmondát« tárják szemünk elé. Egyik oldt három kis román bolíiv szakit meg márványoszlopokkal, melyeken át a szomszéd terembe pillanthatunk, hol azon művészek képei függenek, kik a restaurációt kifestették.

Akinek nincs sok pénze az az »Aschinger-féle sörforrások« egyikét keresi fel, mely Berlin majd minden nagyobb utcájában megtalálható. Tíz pfennigért sonkás zsemlyét, kaviárt, 30 pfennigért kitűnő hidegét-eket, egy fél márkáért pedig meleg ételeket ehetik itt. Husz-féle sör és ingyen kenyér, a mennyi kell, kis asztalkákon tucat számrá kések, villák, papír asztalkendők, só, bors stb. vannak elhelyezve. Mindenki önmagát szolgálja ki. Az Aschingerek mindig tömve vannak. Ha valaki az utcán megéhezik, csak beszalad, állva megeszik egy pár falatot, iszik hozzá egy »vágás«-sört s ismét tova megy dolga után.

De a konkurrenzia Aschingert is lefőzte. Így keletkeztek újabb a villanyos-automata-éttermek, melyeknek jelszavai: »Szolgálj ki önmagad« és a mi sok embernél fő: »Nincs borralvó.« Az automata szerkezet jól működik, a pénz bedobása után egy éjegy esik ki s pár pillanat múlva egy kis tálcán megjelenik maga a megrendelt étel is. A poharak hegyes fadarabokra vannak akasztva. Az ember le vesz egyet. Ráteszi az öblögető csapra, bedob 10 pfennig-et egy nyúlásba s jön a habzó sör.

Van Berlinnek egy pár régi étterme is, mely épen régisége folytán lett híressé. Ilyen a »Der stramme Hund«-hoz címzett pinczehelyiség, mely különösen a hó vége felé nagyon látogatott, midőn a diákság pénzének romjain olcsó és bő étkezést kaphat. Másik a »Tehén-istálló«, mely a körülötte levő pompás bérházak közt egy darab »Alt-Berlin«. Van egy »Bauernscherke« is a Jägerstrasse-n. A fal tele van tarka képekkel, régi metszetekkel, hazafias és vallásos képekkel. Nadrágok, foltozott fehérműek, régi csizmák övezik a kályhát, rozsdás kaszák és gereblyék az ajtókat. A plafondról sapkák, kancsók, kalitkák, vödrek, gummiczapók, pozsgósüvegek békésen himbálóznak a szőnhólyagok, gyermektrombiták, gitárok, rozsdás kulcsok és koponyák társaságában. A falból készült asztalokon rézkupák, vaskos, ócska kővek hevernek. Lámpa gyanánt egy régi kocsikerék szolgál, mely gyertyákkal van megfűzelve.

Van itt még egy »borzalmas« katakomba, melyhez a vendéglős humoros magyarázatokat fűz.

Hány és hány apró vendéglő van ezenkívül még Berlinben több-kevesebb eredetiséggel berendezve, ki tudná mindezt elmesélni? Hiszen ugyanis most van az utazási idő s számszáz mannek Berlinbe; keresse meg meg mindenki saját maga ezeket az érdekes vendéglőket s nem fogja megbánni.

nyugodott bele a dologba és februárban ismét előhozta. A miniszterelnök megint lezárta és hogy beszédét mennyire napyszerűnek tartották, bizonyítja az a körülmény, hogy a szabadelvű párt külön kinyomatta beszédét. Jól Szóló elhiszi, hogy bűnös a dologban, de hát a képviselőház elé áll és vezekelni fog, ha a miniszterelnök csak egy szemernyivel bebizonyítja, hogy tett valamit a nemzetiségek tulajdonának visszaszorítása ellen. Csak hogy nincs mit vezekeljék, mert a nemzetiségi kérdés soha nem volt olyan veszedelmes, mint ma. A miniszterelnök kormányzása e tekintetben lanyha, tehetetlen. (Ugy van a szélsőbalon.)

Példákat is hozott fel. Ott van az újvidéki szerb püspök. A kinevezését a miniszterelnök jóváhagyta, habár a püspök egy árva szót nem tud magyarul. (Mozgás a szélsőbalon.) És így a főrendiháznak is tárgy lett, holott törvényeink határozottan kimondják, hogy főrendieknek magyarul kell tudni. (Ugy van! a szélsőbalon.) A miniszterelnöknek alkalmazottai, akik a nemzetiségi vidékeken vannak, beszélnek tótul, szerbül, csak magyarul nem. (Mozgás a szélsőbalon.)

Szell Kálmán: De jó hazafiak!

Rukosi: Hiszen Kolonics is jó hazafinak tartotta magát.

Komjáthy: Ezek a nemzeti vidéken lakó főispánok valóban exczellensek. A tordai megengedte az elődöknek, hogy németül referáljanak. Az aranyosi főispán beszámolójában azt mondta, hogy respektálni fogják a nemzetiségek jogait. Hat lehet a nemzetiségek jogait respektálni, ha van-e itt e hazában másnak joga, mint a magyar nemzetnek? (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Ilyenformán vagyunk odafönt a tótokkal, például Nyitra vármegyében. És azt hiszi a miniszterelnök, hogy ezek a nemzetiségek méltányolják az ő jóindulatát? Korántsem. Epenyűre lepecsékolták a Szell-érát, mint a Bánffy-érát. (Felkiáltások a szélsőbalon: Jól tessék!) Hivatkozik gróf Esterházy János szavaira, aki a nemzetiségek tulajdonait mélyen elítélte. A miniszterelnök megszüntette a nemzetiségi ügyosztályt, csak azért, hogy üthessen egyet a Bánffy-érán.

Szell Kálmán: Nem úgy van! Majd megmondom.

Komjáthy: A miniszterelnök a nemzetiségi osztályt egyszerűen beosztotta a sajtóosztályba és ma már olyan közegek vannak ott, hogy még a nemzetiségek nyelvét sem tudják. Ennek hatása pedig nem maradhat el. Példákat hoz fel reá. Az oláh kultúregyletnek nem volt pénze építkezni, a magyar kormánytól kért és a pénzügyminiszter 100,000 kor nát adott annak az egletnek, amely ellenünk tör folytonosan. (Mozgás a szélsőbalon. Felkiáltások: Szégyen! Gyalázat!) A német beadványokat elfogadta a belügyminiszter. Az eperjesi kollégiumból három ifjút kizártak páusziláv izgatásért, a kultuszminiszter sietett is eleget tenni ennek, de a klauzula elhagyásával és így a diákok elmentek Pozsonyba és ott rongják az ifjúságot. Ilyen és más hasonló dolgok történnek itt hazánkban. Pedig ígérték valamit. Miniszterelnök ur, megmondjam?

Szell: Tessék.

Komjáthy: Jó, majd az ülés végén.

Szell: De itt tessék.

Komjáthy: Nem tesztem. (Derűltség.)

Komjáthy: Nem fogok elkövetni indiskréciót. Amde mindebből kiténik, minő politikát vezet a miniszterelnök a nemzetiségekkel. Ott vannak a délvidéki szlávok, minő derék magyar érzelműek voltak. Most azonban a zöldszások hozzájuk férkedtek és megromtják. Mikor szóló ezt a kérdést felvetette, a miniszterelnök azt válaszolta, hogy a főügyészek részen vannak és ügyelnek a nemzetiségi mozgalmakra. Nos, hát milyen volt a miniszterelnök ügyész politikája? Ezt legjobban mutatja Herzeg Ferencnek írt brosurája a délvidéki állapotokról. És így állanak a dolgok az északi szlávokkal is.

A felföldi magyarság helyzete még rosszabb az erdélyinél is. Szóló annak idején erősen támadta az erdélyi román pénzüzeteket. A miniszterelnök erre azt mondta, hogy az oláh 77 pénzüzettel szemben 247 magyar van. A székelyeknek romániai kivándorlásai-

nál azt mondták, hogy pénzüzetek segítenének ott.

A pénzüzetek megletek, de oly nagy kamatokat szednek, hogy akár ne lennének. A miniszterelnök, lássuk, tett-e valamit az erdélyrezi magyarok érdekében? Most mikor Darányi leanjárt Erdélyben, kiderült, hogy a kincstári szállításokat brassói és nagyszombeni intézetek kapták. (Mozgás a szélsőbalon.) De nézzük, hogy állanak egymással szemben a pénzüzetek és a magyar föld Erdélyben? Ezt legjobban jellemzi Györfly Gyula egyik könyvében, hogy a földek mind az adósk kezében vannak, a hitelezők pedig román és német pénzüzetek. A románok kezükben tartják a földeket politikából terjeszkednek. Hiszen mindenki tudja, hogy Mangrát a Viktória pénzüzetet választotta meg. Hiszen tudjuk, ki az a Mangra? Még a Csáky idejében utcai botrányokat csinált volt és magyar ellenes.

Es ennek dacára a miniszterelnök még most sem intézi el ezt az ügyet, függőben hagyja a püspöki széket. Hiába rázza fejét a miniszterelnök, mert Mangrát fogják kinevezni, mivel Strudza oláh miniszterelnök körlevelet intézett hozzá a kinevezés érdekében és talán Goluchovszky is. (Mozgás a szélsőbalon.)

Fichler: Es az osztrák császár rokona az oláh királyok!

Komjáthy: Mindezekből következteti, hogy a miniszterelnök mit sem tett a nemzetiségek megfékezésében. Politikája nem a nemzet politikája. Itt akarni tudni, látni kell és a miniszternek csak ilyennek kellene lenni.

Szóló nem tartozott Apponyi iskolájába, de magáéva teszi azt a nyilatkozatát, amit valamikor a nemzetiségekről szólt. A miniszterelnököt dicsérhetik lapjai, de szóló azt tartja, ez nem egyéb, mint Cassandra igazsága. (Tetszés.) A kormány politikája helytelen, mert tudni, akarni képes arra, amit felülről meghagynak, de ami a nemzetnek érdeke, azzal mit sem törődik. Ezért bizalmatlan a kormány iránt. (Hosszas tetszés a szélsőbalon.)

Ezután kifejti, bizalmatlanságának második okát, az 1899. évi 30. t. cz., a pártközi paktumnak meg nem tartását. Hosszasan örmerteti ennek kezdetét. A miniszterelnök akkor a függetlenségi pártnak köszönhette, hogy megmaradt székében. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Az egyezségben világosan ki volt mondva, hogy a vámtarifának 1902. végére készen kell lenni, a miniszterelnök ezzel szemben azt mondta egyik beszédében, hogy az még jobban, precízebben van biztosítva, mint hinni. Nos miniszterelnök ur, erre feleljen.

Szell: Majd megfelelek.

Komjáthy: Kiváncsi vagyok rá. Ezután azt bizonyítja, hogy Horánszky Szepsiben és később Apponyi is azt állították, hogy az autonóm vámtarifa behozatala előtt fel kell mondani a külföldi szerződéseket.

Szell: a fejét rázza.

Komjáthy: Szegény hazám, mily boldog volnál, ha a miniszterelnök másutt is oly makacs volna, mint velünk szemben. (Derűltség, taps a szélsőbalon.) Miután 1902. december végéig nem készül el az önálló vámtarifa, a viszonyosság megsértett és beállott az önálló vámterület jogállapota. (Hosszas taps, éljenzés a szélsőbalon.) Beszédét így végzi: Elismerem, hogy Szell Kálmán jó hazafi, szereti hazáját, a királyt. Mondja meg ő felségének, hogy ez a nemzet élni akar s ha él, a király koronája is tündöklik. De ha nem él, akkor a király koronája is porba omlik. (Hosszas, zajos taps, éljenzés a szélsőbalon.)

Öt pe. cz szünet.

Szünet után

Zboray interpellál, hogy a belügyminiszter körrendeletet intézett a községi jegyzőkhöz, melyben meghagyja, hogy jobban buzgólkodjanak nemcsak a magyar, de az osztrák államsorsjegyek eladásában is.

Szell Kálmán erre azt feleli, hogy a sorsjegyek tisztán jótékonycélúak, s egyébiránt Ausztriában is árulják a miénket.

Ezután az ülést holnapra halasztották.

A margittai mandátum.

A peres margittai mandátum ügyében a Curiatól elrendelt bizonyító tanúkihallgatásokat tegnap kezdte meg Plopu György dr. kir. táblabíró. A Curia a következő két kérdésre rendelte el a tanúkihallgatást:

I. Igaz-e az, hogy az első képviselőválasztást megelőzőleg, amely 1901. október 2-án folyt le, Szatmári Mór csak azon feltétel alatt fogadta el a jelöltséget, ha Lipecky Gyula és 12 társa margittai lakosok kötelezik magukat arra, hogy meg nem választása esetén a választásból eredő összes költségeket neki megtérítik és hogy magukat tényleg kötelezték is-e?

II. Igaz-e, hogy a második, 1902. június hó 25-én lefolyt képviselőválasztást megelőzőleg Szatmári Mór azt a kijelentést, illetve ígéretet tette, hogy ha Lipecky Gyula és 12 társa szavazatukat ráadják, illetve megválasztását keresztül viszik, azon esetben az első választásból kifolyólag a függőben levő összes költségeket elengedi nekik?

Plopu György dr. táblabíró délelőtt 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást, amelyen Orley részéről **Tetelleni Armin dr.** budapesti ügyvéd, a választástvédők képviselőjében pedig **Rosenthal Mór dr.** nagyváradi ügyvéd jelent meg. Ott volt **Szatmári Mór** országgyűlési képviselő s **Orley Kálmán** is.

A kérdésekre vonatkozólag **Plopu György dr.** táblabíró először **Szabó István** margittai lakost halgatta ki, aki vallomásában kijelentette, hogy semmi tudomása sincs arról, hogy Lipecky Gyula, ő és a kir. kuria végzésében megnevezett 11 társa Szatmári Mór első választásbeli költségeinek megtérítésére kötelezték volna magukat.

Ezután **Lipecky Gyula, Könyves Gusztáv, Garai Mihály, Udvarhelyi József, Bakacs János, S. Szabó József,** tanúk kihallgatására került a sor, akik egybehangzólag valótlannak mondták azt, hogy közöttük és Szatmári Mór között az első választást megelőzőleg az első pontban említett megállapodás létre jött volna.

A mai tárgyalásra beidézték **Baróczy József** tanút, de ez a tanú betegsége miatt nem jelenhetett meg. Baróczy kihallgatásától mind a két érdeket fél elállott. A kihallgatott tanúnak a bíró 46 korona költséget állapított s fizetett ki. A tárgyalás délután fél 1 órakor ért véget s holnap reggel 9 órakor fogják folytatni.

UJDONSAGOK.

Dessewffy püspök telepítése.

Multkorában megemlékeztünk arról, hogy a csanádi egyházmegye hirneves főpásztora **Dessewffy Sándor** püspök a lelei uradalom bőségesen termő földjéből kihalított 1500 holdat, s a lelei lakosság között 157 telepes részére széjjel osztotta.

Hozzájárult a szép eszme megvalósításához dr. **Darányi Ignác** földmívelési miniszter is, ki hathatós támogatásával kieszközölte, hogy a telepesek — kik különben oly szegények, hogy önerajúkból az örökváltság első részletét nem lettek volna képesek kifizetni — a kisbirtokosok országos hitelintézetéből rendkívüli előnyös törlesztéses kölcsönrel megválthatták a felparcellázott földeket.

Az örökváltsági földeket mult csütörtökön adta át a gyöngölkedő meg. és püspök képviselőjében **Várady Arpád cz.** püspök a község gazdáinak. Az ünnepélyen Csanádmegye számos

notabilitása megjelent, élén *Mesko* fő-, *Návay* alispánnal és *Kristóffy* országgyűlési képviselővel. A földmívelésügyi miniszter képviselőjében *Lovas* oszt. tan. jelent meg. A vendégeket *Lovas* bandériummal fogadták.

Az átadási ünnepély szent misével kezdődött, melyen *Várady* püspök, miniszteri oszt. tanácsos czelebrált nagy segédlettel. Misa után a község házára vonultak, hol *Várady* püspök eszmékben gazdag, a kis emberek szívéhez szóló beszédben adta át az uradalom földjét a lelei gazdáknak.

A nagy hatást keltő beszédre *Breisach* Béla plébános választott, hálatelt szavakkal emlékezve meg *Dessenffy* püspök adományáról és *Darányi* miniszter támogatásáról. A telepések nevében *Igaz* Mihály gazda köszönte meg a püspök nemestét. Délben bankett volt, melyről *Dessenffy* püspököt és *Darányi* minisztert táviratban üdvözölték.

Báró Podmaniczky Béla szerencsétlensége.

— Három szerencsétlenség egy versenyen. —

A Vilmos huszárezred debreczeni lövészversenyén három szerencsétlenség történt.

A megnyitó versenyen az utolsó fordulónál br. *Berg* Hermann Bortoró nevű lova, a mely az első díjat vitte el, felrugta az akadályt.

Bortorónak közvetlen nyomában vágatott br. *Podmaniczky* Béla, a ki az akadály eldöntését nem vette észre. Lova a leggyorsabb vágatásban iramodott s a földön heverő akadályban természetesen megbotlott. A zökkenés kivágta a nyeregben ülő fiatal hadnagyot, a ki az erős lökéstől a közönség ijedt moraja közben megfordult a levegőben s a másik pillanatban elterült a földön.

A versenytéren óriási riadalom támadt. A páholyok és tribün közönsége, a tisztek ijedten törteltek át a korláton s futottak az eszméletlenül levő hadnagyhoz.

Egy pillanat múlva mellette termelt dr. *Zuber* György, a Vilmos huszárezred főorvosa, a ki ápolás alá vette. A büfféből jeget hoztak ki, azzal élesztgették az elájult lovas. Később aztán óvatosan bevitték a tribün alatti öltöző terembe s *Zuber* doktor itt ápoita.

Egy fél óra múlva lassan eszméltre tért, úgy, hogy beszélni tudott. *Zuber* doktor véleménye szerint kisebb mérvű agyrázkódást szenvedett.

Négy óra tájban kocsira tették s hazavitték Széchenyi-utcai lakására. *Zuber* dr. állandóan mellette volt. Állapota bár súlyos, de komolyabb aggodalomra nem ad okot.

Báró *Podmaniczky* Béla hadnagy unokája özv. báró *Gerliczy* Félixné született *Korniss* Lujza grófnőnek.

A fiatal daliás hadnagy szerencsétlensége városszerető mély részvétet keltett.

A harmadik futamnál *Uray* Tibor hadnagy szintén lebukott a lováról, de szerencséire csak kisebb horzsolásokatszenvedett.

Sokkal súlyosabb volt a harmadik szerencsétlenség.

A huszárok vadászversenyében *Miskár* Imre közhuszár lebukott a lóról, s a többi paripák keresztül gázoltak rajta. Arczát és mellét súlyosan megsebesítették. Állapota veszélyes.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

TAJÉKOZTATO.

Nov. 15 Jogász-táncszestély a Kereskedelmi Csarnokban.

* **A villamos világítás előkészítése.** A villamos világítás központi telepét már építi *Incze* Lajos vállalkozó a régi sertésvásártéren. Sajátos, hogy a területen, dacára, hogy csak alig 30—40 méternyire van a *Pecze* folyótól, a mély alapozások türegeiben sincs víz. Ez azonban nem okoz kellemetlenséget, mert a legrosszabb esetben is, a *Peczéből* rostélyos szűrőn vezetik be a kutakba a vizet, amint az államasutak kutházánál van. A világítási bizottság már átvizsgálta és elfogadta a villamos köz- és magánvilágításról szóló szabályrendeletet. A jogügyi szakbizottság november hó 8-án, szombaton délután 4 órakor tárgyalja a szabályzatot.

* **Közigazgatási ülés.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután 3 órakor tartja rendes havi ülését.

* **Városatyá választás.** Az elmúlt évben megtartott törvényhatósági bizottsági tagok választása alkalmával *Szokoly* Tamást két városrészből: Nagyvárad Olasziban és Nagyvárad-Ujvárosban választották meg törvényhatósági bizottsági tagoknak. *Szokoly* Tamás a várad-olasz mandátumot tartotta meg s Várad-Ujvárosban leköszönt. A belügyminiszter rendelkezéséből ez az egy tagsági hely a folyó évben üres volt, s ez év végén fogják betölteni. A bíráló választmány a jövő héten (de csak nem 9-én, vasárnap?) tartandó ülésén intézkedik a városatyá választása tárgyában s a választás határidejét a novemberi közgyűlés tüzi ki.

* **Az ügyvédi kamara értesítése.** A nagyvárad ügyvédi kamara közölni teszi, hogy *Papp* Pál belényesi ügyvéd elhalálása következtében az ezen kamara ügyvédek névjegyzékéből kitöröltetett s irodája gondnokául *Kretz* Ambrus belényesi ügyvéd kirendeltetett.

* **Mártonffy Márton jubileuma.** *Mártonffy* Márton orsz. iparfelügyelő, akinek hatáskörébe és felügyelete alá tartoznak a magyarországi ipariskolák, közelebb fogja ünnepelni működésének 30 éves fordulóját. Ez alkalmából országos ünnepel rendeznek, amelyben résztvesznek az összes ipariskolák. A nagyvárad ipariskola érdekében is sokat tett *Mártonffy* Márton s jó része van benne, hogy ma a nagyvárad iparostanoncz iskola az országban az első. A miniszter által ipariskoláknak adott államsegélyt is ő eszközölte ki. A nagyvárad iparoktatási bizottság az ünnepély alkalmából üdvözi *Mártonffy* s az ünnepélyen *Ragány* János elnök és *Szűts* Izsó igazgató részt vesz. Nagyvárad város tanácsa szintén üdvözlőit fogja a jubiléum s üdvözlőt *Ragány* János főszámvevő nyújtja át.

* **Féltik a postát.** A szomszédos Bihar-Püspöki községbe a távol fekvő vasuti állomástól este, illetve éjjel is szállítanak postát. A postakocsi azonban éppen nincs biztosítva a kirablás ellen s a téli esteken és éjjeleken könnyen megtámadhatják a postajáratot. A nagyvárad posta távirat igazgatóság átiratban megkereste Biharvármegye alispánját, hogy az éjjeli postajáratokhoz megfelelő őrzetet rendeljen ki. A kérelemnek megfelelőleg valószínűleg csendőrfedet rendel az alispán.

* **Jótevény hagyományok Nagyváradnak.** Egész terjedelmében közöltük néhai *Bottó* Ferenc ügyvéd végrendeletét, amely szerint a rokonoknak kikötött hagyományok és életjáradékokon felülmaradó tetemes vagyonát Nagyvárad városának hagyta egy főiskola, illetve szegényház céljaira. A hagyaték leltározását közelebb ejtik meg, a melyhez a tanács a város képviselőjében *Dús* László főügyészt küldte

ki. — A városi tanács ülésén *Bordé* Ferenc főjegyző bejelentette, hogy a Budapesten elhalt *Orley* Lajos volt nagyvárad polgár a nagyvárad Csesztivő intézet és a városi árvaház részére végrendeletileg hagyományt biztosított. Az összeget még nem tudják. A hagyatéki tárgyalás jegyzőkönyvének megküldése iránt intézkedett a tanács.

* **Tudományos felolvasás és vita-estély a jogakadémián.** Mint értesítünk, komoly szellemi munkára készül a nagyvárad kir. katólianus jogakadémia ifjusága. Az olvasókör egyik régebbi ülésén hozott dicséretreméltó határozatához képest a jövő hét még eddig meg nem határozott napján a jogakadémia dísztermében tudományos felolvasás lesz. Az első alkalommal *Ujfalussy* Sándor lesz a főolvasó, ki »Eszmé a római jog köréből« című fog értekezni. Ugyancsak november hó folyamán 15—20-ika körül vitaestélyt rendez a jogászfuság. Az első vitaestélyen társadalmi ügy kerül szőnyegre, t. i. hogy mennyiben szerves a társadalom és mennyiben nem. A felolvasás napját legközelebb közöljük. Mind a felolvasás, mind pedig a vita-estély iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

* **A négy milliós kölcsön.** A villamos világítás kiépítése és berendezése, az ór-utcai iskola felépítése, az új városház bebutorozása és a 2.600.000 koronás kölcsön konvertálására Nagyvárad városa 4.274.600 korona kölcsönt vesz fel a Pesti Hazai Első Takarékpénztárból. A belügyminiszter a nagy kölcsön felvételére kötött szerződést jóváhagyta. A szerződés szerint 93.5 árfolyam mellett 65 évi 4%-os annuitással veszi fel a város a kölcsönt. A szakemberek ezt a kölcsönt elég előnyösnek tartják. A város 130 félévi részletben fizet 98315 kor. 80 fillért, tehát évenként 65 évig majdnem 100.000 forintot. Szóval a 65 év alatt tőke törlesztésben és kamatban a 4.100.000 koronáért 1.2781.054 koronát fizet a város. — Tudvalevőleg a város csak 4.100.000 koronát kap a kölcsön fejében, mert 174.600 koronát tesz ki az árfolyamkülönbséget, amely mellett a kölcsönt a város fölveszi.

* **Hus-szállítás a hadapródiskola részére.** A nagyvárad magy. kir. honvéd-hadapródiskola részére az 1902. évi december 1-től, 1903. évi augusztus hó 31-ikéig szükséges hus-, hentesárk és disznózsír szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Miről az érdekelteket van szerencsénk azzal értesíteni, hogy a fent említett pályázat közelebbi feltételei a hadapródiskola étkezéskézelő helyiségében (melléképtület 4. szám.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1902. november hó 4. A nagyvárad kereskedelmi- és iparkamara: *Huzella* Gyula, kir. keresk. tanácsos, elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **Fegyelmi választmány a városnál.** Nagyvárad város fegyelmi választmánya ma, csütörtökön, november 6-án délelőtt fél 10 órakor ülést tart a megyeház kistermében, *Beöthy* László főispán elnöklése alatt.

x Szives olvasóink figyelmét felhívjuk a *Strohmayer* Pál cég mai lapunkban közölt hirdetésére. 350.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Kis szőkevény.

Péntek: Don Cézár. (Operett.)

Szombat: Don Cézár.

Vasárnap: délután: Miatyánk Isten, este: Ripacsos Pista dolmánya. (Népsziumú)

Niobe. A közönség pártolásihiányának szomorú tanujele volt ez kacagató bohózat.

A darab telve üde komikummal, a nézőtér telve üres helyekkel. Magán az előadáson is meglátszott némileg a nyomott hangulat, melyet az üres nézőtér okozott; kiváltak Krasznay és E. Kovács Mariska.

Kis szökevény. Ma, csütörtökön este újra a „Kis szökevény”, ez a nagyon bájos angol táncoperett kerül színre a színházban. A címszerepet — ez alkalommal második ízben — Bilkei Irén, a másik női főszerepet T. Pogány Janka játssza. Ha Erdélyi Miklós, ki most hivatalos színházi uton van, haza nem érkeznek ma estére, az ő szerepét Tóth Elek veszi át.

Don Cézár. Régen nem látott, kedves, szép operettet frissít föl pénteken a színház „Don Cézár”-t, mely egyidőben sláger darabja volt a népszínháznak. A kitűnő operett címszerepét Pintér Imre fogja játszani. A női főszereplők Bilkey Irén és Márkus Aranka lesznek. Bérczy, Kalmár stb. játszanak nagyobb szerepeket.

Beteg színészek. A kellemetlen őszi időjárás áldozatokat szed a színházban. A színház elsőrendű tagjai közül Amon Margit, H. Novák Irén, Márkus Aranka és Pintér Imre betegek s még néhányan gyöngéledtek. A kórus tagjai között is vannak betegek. Márkus Aranka s Pintér Imre egészségi állapota már annyira javul, hogy holnap „Don Cézár” előadásában részt vehetnek.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 49.

Béret 85. sz.

Ma csütörtökön, 1902. november 6-án:

Kis szökevény.

Operette.

S Z E M E L Y E K:

Lord Coodle — — — —	Bognár J.
Lady Coodle — — — —	Benkő Jolán
Stanley Eduard, unokaöccsük	Erdélyi Miklós
Stanley Dorottya, Eduard huga	Tóváry Anna
Gray Winnifred, árvaleány —	Bilkey Irén
Flipper Jockey — — — —	Bérczy Gyula
Barlay Róbert, Eduard barátja	Deésy Alfréd
Paloni, korzikai konzul — —	Kalmár Béla
Leonelo — — — —	Perényi
Pietro — — — —	Szabó Józsi
Baccaccio — — — —	Losonczy Gábor
Santa Gruz — — — —	Lendvay
Dolorosa — — — —	Herold Ede
Carmenita — — — —	T. Pogány Janka
Alice, Lord Coodlék szobalánya — — — —	Kulinyi Mariska
Tamarind testvér, a Szent Péter zárda kuktyája — — — —	Szathmáry Arpád
Cook ügynök — — — —	Tóth Elek

HELYKAROK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zselye 1 ft 50 kr. Kórszék 1 ft 20 kr., Tümlészek, 1 ft. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Holnap pénteken, november 7-én:

Don Caesar.

Nagy operett.

MULATSAG.

Jogász táncestély. A kir. kath. jogakadémia ifjusági olvasókörének e hó 15-én, szombaton a kereskedelmi Csarnok dísztermében tartandó jogász táncestély iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozik. A buzgó rendezőség minden lehető elkövet, hogy az est feledhetetlen legyen a megjelenő táncolni szerető lányok előtt. Az estély kezdete este 9 órakor. Belépő díj személyenként 3 korona.

IRODALOM.

Az Örökimádás III. évfolyamának október havi füzeté megjelent. A jelen füzet a következő jeles dolgozatokat tartalmazza: Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök úr megnyitó beszéde az eucharisztikus kongresszuson. — Az Oltáriszentség dogmatikája XIII. Leo pápa körlevele nyomán. — Az Oltáriszentség az élet forrása. — Az Oltáriszentség az éjben. — Előképes áldozat. — A Mária-Reparatrix örökimádási apáczarend szervezete. — Vegyesek. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések.

ZENE ES MUVESZET.

A zeneegyesület jövő programja.

Megemlékeztünk már több ízben arról a mozgalomról, melyet a Nagyváradi Zenekevelők Egyesülete indított zenei életünk újáteremtése céljából. Ezt az üdvös célt ismét közelebb hozta a megvalósuláshoz egy lépéssel az egyesület újalakított választmánya, mely tegnap tartotta alakuló gyűlését Mezey Mihály elnöklete alatt a Nagyváradi Tanítók Köre helyiségében.

A gyűlésen jelen voltak:

Bozóky Béla, Báthy Zoltán, Balogh Károly, Bérczy János, Dú László, Fleishacker Gyula, Kelemen Kálmán, Lopusni Gy. Agost, Maróczy János, Mezey Mihály, Pásztor Bertalan, Réz Mihály, Smaszenka Ernő és Bodnár János vál. tagok.

Az egyesületi élet fejlesztése.

Az egyesületi élet fejlesztése érdekében több életrevaló indítvány megvalósítását határozta el a választmány; első sorban Smaszenka Ernő és Réz Mihály indítványára városunk összes zeneértő embereit gyűlésre hívják össze, s megalkotják beidőlt azt a híres fiharmonikus zenekart, mely már a múltban is oly sok dicsőséget aratott; azután taggyűjtő íveket bocsátanak ki s az összes tagokat felkérlik a taggyűjtésre. Megkeresik a vármegye törvényhatóságát és Nagyváradi város közönségét, hogy zeneegyesületnek, illetve az általa létesített és fentartott zeneiskolának évi segélyt engedélyezzen, ill. tölte, hogy a város a mostani 700 kor. hozzájárulást emelje föl s a zeneiskola céljaira a városház építésével felszabadulandó városi helyiségek egyikét bocsássa át a zeneiskola céljaira.

Az iskola bizottság.

A zeneiskola szellemi felügyeletét az iskola bizottság végzi; ezt is megalakították; tagjai (az elnök, igazgató és titkáron kívül) lettek: Smaszenka Ernő, Maróczy János és Pásztor Bertalan.

Haydn oratoriuma.

Pásztor Bertalan indítványozta, hogy Haydnak a Teremtés című nagyszabású oratoriumát adják elő két estén, a Szigligeti-Színházban; az egyesület műkedvelő vonós zenekara kiegészítendő magát a színházi- és katonai zenekar fuvó- és ütő zene frakcióival s ezt betanítaná Masalik József, az énekkari rész betanítására pedig felkérendő Beleznay Antal

székesegyházi karnagy és a székesegyházi kar kiegészítve műkedvelőkkel. Az indítványt elfogadták s annak megvalósítására az elnökséget az igazgatóságot, s az iskola-bizottságot kérték fel.

A pénztár.

Réz Mihály egyl. h. pénztáros átadta a pénztárt az új pénztárosnak Kelemen Kálmánnak, ki ezt az összes okmányokkal, nyugtákkal és pecséttel együtt átvette.

Tagváltások.

Szücs Istvánt a pártoló tagok névjegyzékéből törölték, Jelinek Gézát pedig 1903. évtől kezdve fölvetették.

A gyűlés, a melynek lefolyása komolysága s az ott megjelentek egyénisége a legjobb garantíát nyújtják a legszebb remények megvalósítására — a késő esti órákban az elnök élettelisével ért véget.

Igazságszolgáltatás.

Borzalmas gyilkosság.

Vaskoh vidékét olyan rémtett tartja igazomban, a mely párját ritkítja a kegyetlenségek krónikájában. Az esetről a következő részleteket sikerült megtudnunk:

F. hó 1-én reggel 5 órakor a kiskóhi templom mellett vérbefagyva találták Kriszte Mojszi vaskóhi lakost. Koponyája össze-vissza volt repedve, bordái összetörve, teste tele rettenetes ütésekre nyomaival. Világos volt, hogy az embert valaki igazi vadállati kegyetlenséggel ölte meg. Hosszas tusa nyomai voltak láthatók mindenfelé. A hulla a templom mellett, a patakon átvezető pallótól jobbra feküdt, egy kövecses helyen, megolvadt vér közepette. Ezon kívül közelben még két nagyobb vértócsa és több kisebb vérfolt volt található, dulakodás, küzdelem nyomaival együtt. A pallón szintén három vérfolt vereslett.

Ugy látszik, a gyilkos a patak innenső partján, este, a sötétben támadt rá Kriszte Mojszira, a ki aztán átfutott előre a pataktulso partjára. Itt utólrta a gyilkos s borzalmas küzdelem után végzett vele.

Az esetről a vaskóhi járásbíróóság délután értesült s rögtön telefonjelentést tett róla a nagyváradi kir. ügyésznek. Az ügyészség részéről Vámosy Mihály ügyész és dr. Julier Vilmos mentek ki helyszínére, hol a vaskóhi járásbíróóság részéről Assalay Sándor járásbíró, Rezey Gusztáv aljegyző és dr. Rednik János orvosszakértő jelentek meg. Felveték a tényállást s megindították a vizsgálatot, melyet tovább a dombroványi őrsparancsnok vezet.

Eddig annyi derült ki, hogy Kriszte Mojszi a kérdéses napon egész nap a faluban járt és több helyen pálinkázott. A patakon átvezető palló felé azért indult, mert a patak másik partján, a hegyen lakik. Hogy ki volt gyilkosa, azt még sejtetni sem lehet. Egyelőre annyit nyomoztak ki, hogy a megölt sokat legyeskített a korcsmáros felesége körül s hogy családjában is voltak házi viharok. Ezek az adatok a vizsgálat és nyomozás további erélyes és ügyes vezetés mellett nyomra fognak vezetni.

TAVIRATOK.

Chamberlain Dél-Afrikában.

London, november 5. A Fokföld miniszterelnöke táviratot küldött Chamberlain gyarmatügyi miniszternek, a melyben örömet fejezi ki Chamberlain tervezett dél-afrikai látogatása felől és annak az óhajnak ad kifejezést, hogy Chamberlaint a gyarmat vendégeként üdvözölhesse. Chamberlain azt válaszolta, hogy szívesen fogadja a gyarmat meg-

hívását és reméli, hogy két hetet fog tölthetni Fokföldön, a melyet utoljára fog meglátogatni felesége társaságában. (M. T. I.)

Uj csendőrkerületek.

Budapest, nov. 5. (Saj. tud. táv.) A honvédelmi miniszter három új csendőrkerület felállítását fogja legközelebb javasolni, Nagyszében, Debreczen, és Szombathely székhellyel.

Főhercegi ebéd.

Pécs, nov. 5. Ferencz Ferdinánd főherceg tegnap este ebédet adott, a melyre több tábornok és törzstiszt volt hivatalos. (M. T. I.)

A Nemzeti szalon gondatlan diszitójét elítélték.

Budapest, nov. 5. (Saj. tud. táv.) Veszely művezetőt, a Nemzeti szalon kigyuladásának okozóját a bíróság egy havi fogházra és 40 korona pénzbírságra ítélte.

Amerikai választások.

Washington, nov. 5. Az este 11 óráig beérkezett választási jelentések szerint a demokraták nyertek ugyan néhány mandátumot, de azért a köztársasági párt az új képviselőházban is többségben lesz. (M. T. I.)

Búr katonák az angol hadseregben.

London, nov. 5. A Standard jelenti Johannesburgból 3-iki kelettel, hogy a kormány néhány nap múlva, a mikor Milner visszatér körútról, válaszolni fog azoknak a burghereknak és önkénteseknek, a kik felajánlották szolgálataikat a szomaliföldi hadjáratra. Ugyanez a lap jelenti Durbanból 3-iki kelettel, hogy Royston ezredes azt az ajánlatot tette a kormánynak, hogy Natalban 500 embert toboroz szomaliföldi hadjáratra ugyanolyan feltételek mellett, a mint az önkéntesek harcoltak a búr háboruban. (M. T. I.)

Zavargások.

New-York, nov. 4. Port au Princeből jelenti egy távirat: Fouchard hívei és a polgári hatóság között ismét össz ütközésre került a dolog, a melyben megint elesett és megsebesült néhány ember. A lakosság nagyon nyugtalanodik. Remélik, hogy Nord tábornok, a kit a napokban 10.000 emberrel idevárnak, véget fog vetni a zavargásoknak. (M. T. I.)

A pestis.

Konstantinápoly, november 4. Minthogy az utolsó pestiseset óta már tíz nap telt el, a Konstantinápolyból elutazó utasok orvosi megvizsgálását beszüntetik és a hajóknak tiszta utlevelet adnak. (M. T. I.)

A sztrájk.

St. Etienne, november 4. A sztrájkoló munkások a munkásbörzsa tartott gyűlésükön olyan határozatot hoztak, a melyben a bányamunkások megbízottait felszólítják, hogy rendületlenül ragaszkodjanak a commentryi kongresszuson elhatározott követelésekhez.

New-York, november 5. A bányamunkások követelése, a melyeket Mitchel november 2-án a sztrájk megszüntetése végett kiküldött bizottság előtt előterjesztett, azonosak a már-

czusi követelésekkel, a melyeknek kiderőszkolása végett akkoriban elrendelték a sztrájkot. (M. T. I.)

Az új választások az Unióban.

New-York, november 4. Az összes államokból érkező választási hírek eddig a demokráta némi erősbödésére vallanak. A kongresszusi választások eredménye holnap előtt nem állapítható meg, de a republikánus párt többsége, — ugy látszik, — biztosítva van. (M. T. I.)

A honvédelmi miniszter utazása.

Bécs, nov. 5. Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter tegnap este Budapestről ideérkezett. (M. T. I.)

Stein elnök felhívása.

Pretória, nov. 5. Stein volt köztársasági elnök felhívást intézett az oranjei bürokhöz, a melyben felszólítja a megkárosult, de még ki nem elégitett bürokat, hogy jelentsék be Millner kormányzónál a kár összegét és kártérítési igényüket.

Fölkelők harcza.

New-York, nov. 4. Carracosból jelenti egy távirat: A kormány döntő győzelemről ad hírt, a melylyel a fölkelők Sar-Maho mellett erős hadállásukból kiverték. Mendoza, Mathos, Roland, Crespo, Torres és mások haderejét szétkergették. A fölkelők fölbomlott serege vasárnap este átmeat Villa de Curán. Carracosban diadalünnepeket rendeztek. — A kormány azt mondja, hogy a forradalomnak vége van. (M. T. I.)

Házbeomlás.

Brüsszel, november 5. Forestben, Brüsszel mellett két építőfélben levő ház beomlott. Nyolcz munkás a romok alá került. Ötöt már halva húztak ki a romok alól. Attól tartanak, hogy a többi is életét veszti. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik. 184

— Szerencsét nem jósolt neki sohasem az a lány?

— Nem tudok róla, mert közben fölépült s akkor a faképnél hagytam. Éppen jött Sasko, a pap s maga Bohun jarta ki, hogy vele mehessen Huscába. Mindenki tudta, hogy összevásároltam egyet-mást s azt hitték, hogy hazaviszem most a szüleimnek.

— Nem fosztottak meg a kincseidről?

— Tatárok akkor nem voltak velünk, a kozákok pedig, ha kedvük volt is volna rá, nem merték megtenni Bohuntól való fölökben. Különben senkisémet kételkedett bennem és hítségben, hiszen maga Chmielnickij bizott meg azzal, hogy kikémelejem, mit beszélnek titokban az urak a brazl wi vajdanál. Hogy a hőhér vegye kezébe a nyakát! Huscában egy szép napra csak megjelennek a Krsywonos emberei, megölik Saskot, én persze résen voltam, elástam a kincseim felét, a másik felével pedig ideszöktem hozzád, mert már hazzánk is eljutott a pusztításod híre. Istennek hála, csupa örömet találtam itt, bealkonyult ugy látszik örökre a bajnak, a gondnak. Megjósoltam a gazoknak, hogy egy se tér vissza élve azok közül, akik a herceg ellen indultak hadba! Most már talán a háborunk is véga lesz rövidesen?

— Dehogyan is lesz. Most ütközünk csak meg Chmielnickijjal.

— Es te elmennél az esküvőd után a családba?

— Hát azt hiszed, hogy az esküvőm után gyáva leszek?

— Nem hiszen én. Ha valaki sohase volt és sohase lesz gyáva, ugy az te vagy. Azért kérdeztem csak, mert ha a szüleimnek elvittem ezt a kis vásárfiát, akkor aztán melléd állok, ami már csak azért is jó lesz, mert így a harcmezőn előbb rátalálok Bohunra, akivel lesz egy kis számadásom. Ott nem bujhatik el előlem!

— Hát nem kegyelmeznél meg neki?

— Megesküdtem, hogy akár Törökországba is nyomon követem. Allom az esküt.

— Ne feleség már iam, inkább hozz en-nem! Reggeli után indulunk.

— Az én lovaim nagyon fáradtak.

— Adok majd neked jóvérű, erős paripát. A tiéd is marad.

Renzian boldogan köszönte meg az ajánlást.

— Ez a háborúvilág jól jövedelmez. Tö-mött erszényt, czifra övet már kaplam, most lovat is. Mi lesz a negyedik ajándék?

XVII.

Skrzetuski vidáman ügetett csapatjai élén, amelyeket azonban a hirtelen érkezett új parancs szerint nem Tarnopolba, hanem Sbarasba vezetett közben elbeszélte a maga kalandjait is apródjának. Lassan haladtak csak előre, jöllehet nem volt sem szekerök, sem podgyászuk, a vidék azonban, amerre mentek, a sok pusztítástól annyira néptelen, annyira kiszarolt volt, hogy csak nagy kinnal tudtak elég harapni valót találni a katonák és takarmányt a lovak számára. Rongyok baburkolt, nyomorgó emberekkel, főként asszonyokkal és gyermekekkel sűrűn találkoztak utjokon. A szerencsétlenek azért imádkoztak, hogy érje el őket már a halál, sőt azért is, hogy tatárfogságba jussanak, mert így legalább enni kaptak volna. Pedig most volt éppen az aratás ideje s tejjel-mézzel folyó volt ez az ország, Krsywonos ember-i azonban elpusztítottak minden elpusztíthatót s már a fakéret rá-gicsálták kinjokban az éhezők. Jampol vidékén találtak csak ringó vetést, gyümölcsfákat, jótétben élő lakosokat, innen azután gyorsított menetben haladtak Sbaras felé, amelyet ötödnapra értek el.

Sbarasban már óriási tömeg csődült össze. Ott volt a herceg egész serege s özönlött hozzá a sok nemes és önkéntes katona. A háboru volt az ur az embereken, csak arról beszélt a fegyveres nép, amely a várost és körülötte az egész vidéket elárasztotta. A varsói békepárt, amelyet Kisiel újabb és újabb reménységgel biztatott, még nem szakította ugyan meg az alkudozásokat s erősen hitte, hogy békésen is lehet fejezni a háborut, azt azonban mégis belátta már, hogy az alkudozóknak is csak úgy lehet sikere, ha jókora sereg áll aháta mögött. A tanácskozásokat így hát sűrűn megzavarta a torzalkodás, a fenyegetőzés, a szenvedély. Megajánlották most már az általános népfölkelést is, összevonták a vezérekatonaságot s jöllehet a kancellár és a vezérkarbeliek még mindig hittek a béke lehetőségében, a nemesek körében szinte lobogott a harci kdv. A Wosniowicki győzelmei izgatóság, bátorítólag hatottak, csábították a dicsőségre vágyókat. Bosszut kívántak az önértesebbek. Bosszutállani a parasz-tok kegyetlenkedéseirért, a korsuni vereségért, a sok kiöntött véreért, a mártírhalalt halt ezrekért, a gyalázatért, a szégyenért. A rejtetes és rejtethetetlen herceg neve dicsőségben ragyogott, mindenek előtt, minden száj azt kiáltotta, minden szív érette dobogott s az ő neve nyomán fölhaszent és végigzugott az egész országon ez a kiáltás:

— Háborút!

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

Érdeklődő. Mi kéziratban eredeti helyről kaptuk a cikket. Hogyan jutott hozzá más két lap is, az igen egyszerű dolog. Az író szakcikkeknek vette a kéziratát s azon lapoknak is átadta. Mind

három lap azonban aktualitása miatt első helyen közölte. Szerző nem rendes beismutató egy lapnál sem s így a lapok szokását, hogy milyen ezikk adható át a másik lapnak is, milyen nem, — nem ismerte.

NYILTTÉR. ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget valamint nagybecsült rendelőimet tiszteltette, értesíteni, hogy Fő-utcai szabó-üzletemet a Nyíry-ház-ból

nov. 1-től Szilágyi Dezső-(Apáca)-utca 10. sz. alá helyeztem át, a hol is egy a mai kornak megfelelő

férfiszabó-szalont

rendeztem be és azt a legjobb munkaerővel láttam el.

A legfinomabb angol, francia és honi szövetekből állandó nagy választék áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Szíves látogatást továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Fudally Balint
férfiszabó,
Szilágyi Dezső-utca 10.

364

Lakásomat

Széchenyi-tér 17. sz.

házba

(a királyi táblával szemben)

helyeztem át.

Dr. POPOVITS GYÖRGY,

megyei főorvos.

KÖZGAZDASÁG.

Allásfoglalás az olasz borvám-klauszula ellen.

Mind nagyobb mértékben kelnek sikra Magyarország bortermelői az olasz bor behozatala megállítására. Különösen az Arad környéki szőlőgazdák indítottak szélesebb körű mozgalmat az olasz borvám-klauszula eltörlése tárgyában. Tegnapelőtt hétfőn ismét nagy értekezlet volt a tárgybán Aradon, melyet a ménes-magyarádi hegyközségek képviselői hívtak össze.

A nagy számban egybegyűlt bortermelők elhatározták, hogy az olasz borvám-klauszula eltörlését sürgetendő, Széll Kálmán miniszterelnökhöz és Láng Lajos kereskedelmi miniszterhez három Bohus László vezetéke alatt költöztséget menesztnek, melynek tagjai Zselénszky Róbert orsz. képviselő, Avarffy Géza, Steiner Ferencz, Nyáry Béla és Valerián József szőlőbirtokosok lesznek.

A költöztségek még a hó folyamán utazik Budapestre, hogy tolmácsolják a miniszterelnök és a keresk. miniszter előtt a ménes-magyarádi hegyvidék bortermelőinek óhaját.

Gazdák és kereskedők a papirosbuza ellen. A maga nemében páratlan eset történt a veszprémi városházán. Pozsgay Miklós molnármester indítványt adott be a közgyűlés-

hez, hogy a város az országgyűlés elé terjesztendő felirattal a papirosbuza eltörlését kéri. Az indítványhoz hozzászóltott Rainprecht Antal püspöki jogászkormányzó s az ő érvelésének hatása alatt egymásután felállottak a legtekin-
télyesebb veszprémi gabonakereskedők s lelkes, meleg szavakkal a Pozsgay indítványához való csatlakozásukat fejezték ki.

Magyarországi Állam- és Társasági Üzleti Jelentés

— A Tiszántúli eredeti távirata. —
Maföldi k.

Budapest, nov. 5.

Buza októberi	7.27
Buza áprilisi	7.54
Tengeri	5.60
Rozs okt.	6.45
Zab ápr.	6.15
Káposzta, repce, ara.	11.86

Budapest, nov. 5.

Oszták hitel	883.50
Magyar hitel	723.50
Államvasút	711.75
Kereskedelmi	4.20
Magyar pénzügy	475.50
Szövetkezetek	—
Wagon-kölcsön	—

Mivatalos árfolyások

a Budapesti Ára- és Értékmozgás 1902. nov. 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.85
Magyar koronajárdék	97.65
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4.75%	—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2.75%	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	—
Magyar földművelésügyi kötvény 4%	97.65
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Korvált-szlovén földterhelmentési kötvény	98.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	202.—
Tiszszabályozás szlovén sorsjegyek kölcsön	157.—
Oszták járdék papírban	100.75
Oszták járdék papírban	100.55
Oszták járdék aranyban	120.50
Oszták korona járdék	100.—
Oszták államsorsjegyek	150.—
Oszták magyar bank részvény	15.60
Magyar hitelbankrészvény	709.50
Oszták hitelintézet részvény	708.—
Párisi visita	95.17
20 jrnkos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	116.85
Londoni visita	23.5
20 márkás arany	28.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Faüzlet eladás.

Nagy-Szalontán Csiszinszky Albert neve és czége alatt vezetett épület-fakereskedésben elhelyezett áruraktár és üzleti felszerelés 1902. évi november hó 16-ik napján délelőtt 9 órakor Nagyváradon lévő ügyvédi irodámban tartandó szóbeli ajánlati tárgyaláson a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A fenti határnapig zárt ajánlatokat is lehet beadni.

Ajánlattevő a 9000 korona leltári értéknek megfelelő 10% bánatpénzt készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban tartozik írásbeli ajánlatához, vagy a szóbeli ajánlati tárgyalás előtt kezemhez letenni.

Az áruraktár és üzleti felszerelés leltára irodámban és Nagy-Szalontán, az aradi uton lévő fatelepen tekinthető meg.

Vevőnek az fog tekintetni, kit a kitűzött határidőben nyomban tartandó hitelezői gyűlés mint vevőt elfogad.

Vevő az áruraktárt és felszerelést közbenjöttömmel 3 nap alatt, a vételár előzetes lefizetése ellenében átvenni tartozik, mit ha nem tesz, bánatpénze elvesz s az áruraktár és felszerelés újabb árverésen kára és veszélyére fog eladatni.

Kelt Nagyváradon, 1902. november hó 5-ik napján.

Dr. Rosenthal Mór

ügyvéd,

367

mint Csiszinszky Albert és hitelezői közös megbizottja.

STROHMAYER PÁL

vászon, menyasszonyi kelengyék, kész fehérneműk és szőnyegraktára,
Nagyvárad, Szent László-tér 1., kishidfő.
Bejárat a Gazdasági bank alatt, nem a sarkon.

Értesítés!

Van szerencsém a tisztelt vevő közönséget értesíteni, hogy vászon és fehérnemű raktárom nagyobbitása czéljából

az összes raktáromon levő

SZŐNYEGEKET

csipke és szövet függönyöket, ágy és asztalterítőket helyszűke miatt tetemesen lezállított árban árusítom.

Egyszermind felhívom becses figyelmüket első rendű vászon és fehérnemű raktáramra, melyben Rumburgi vásznak, Creas, irhoni szepességi és pamut vászon különlegességek

valódi Schroll-féle Chiffonok

színes és fehér velezek, ugyszintén mindennemű mosó árak, valamint kávé és asztalneműek rendkívül nagy választékban szolid, szabott árak mellett kaphatók.

Menyasszonyi kelengyék

legmegbízhatóbb beszerzési helye.

A tisztelt vevő közönség minél számosabb látogatását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

STROHMAYER PÁL

Olcsó szőnyeg vásár!

Olcsó szőnyeg vásár!

25 krtól kezdve
 női fekete és színes ruhaszöveteket,
2 frt 75 krtól kezdve
 kész női- és leány-felöltőket,
1 frt 20 krtól kezdve
 gyönyörű női blousokat
 kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
 szolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN divattárában
 Nagyvárad, Bémer-tér.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-
 utca) egy első emeleti utcai lakás,
 mely áll: 4 szoba, 1 alcova, mellék-
 helyiségek s egy üveges terasz a Kö-
 rösre,

minden órán kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tu-
 lajdonát képező katonavárosi Weinber-
 ger-féle gyári helyiségben levő üres
 magtárak

azonnal bérbevehetők.

Ertekezhetni a Nagyvárad Takarék-
 pénztárnál.

80 kr.

UJ!!

80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész,
 Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca 41 szám.

Elsőrendű óra javító műhely, hol
 minden órát kivétel nélkül egy évi jót-
 állás mellett csak 80 krért javít meg,
 gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb
 gyártmányú fali inga- és zsebórákat.

Egy kitérő gyártmányú új szekrény
 óra 1 frt 20 kr.

Egy óra üveg csak 10 kr.

80 kr.

235.

80 kr.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokvány minőségben és
 európai nemes gyökere és sima vesszők mélyen
 leszállított áron. Öltványok ezek 90-100 forint.
 Minden a legkiválóbb bor- és csemegefajokból, fajtisztán, teljes
 jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felelne,
 az apró nyulak sem hatolhatnak át úgy, hogy a bekerített részek
 teljesen kilesesül zárhatók. Minden rendeléshez rajzokkal
 ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékeltek.
 Bővebb tájékozás végett szíves leányomatú díszes árjegyzékek
 ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az
 árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki czímzet egy jóva-
 lezólapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol an-
 nak tartalmát hasznára ne fordítanak, városban, falun, pusztán,
 gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is
 érdekében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne
 számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy
 szolgálatot tesznek.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Óriás fűvész, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli,
 melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül ese-
 kely kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még
 az apró nyulak sem hatolhatnak át úgy, hogy a bekerített részek
 teljesen kilesesül zárhatók. Minden rendeléshez rajzokkal
 ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékeltek.
 Bővebb tájékozás végett szíves leányomatú díszes árjegyzékek
 ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az
 árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki czímzet egy jóva-
 lezólapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol an-
 nak tartalmát hasznára ne fordítanak, városban, falun, pusztán,
 gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is
 érdekében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne
 számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy
 szolgálatot tesznek.

Diócsemeték.

Kétéves, óriási jövedelmet biztosító
 voltánál fogva, ennek tenyésztése majd
 minden gazdaságban az utóbbi időben
 rendkívül elterjedt.

Cím: Erdmelléki Első Szőlőoltvány-Telep. Nagy-
 Kágya, u. p. Székelyhíd. 358

1-20 cm. széles
 Angol posztó
 mtrje 45 kr.

1-20 cm. széles
 tennisszövet
 divatos színek-
 ben mtr ár. 48 kr

1-20 cm. széles
 párisi ujdonsá-
 gok óriási vá-
 lasztékban.

Őszi ujdonságok.

Fekete kelmék
 1-20 cm. széles
 már 50 krtól
 kezdve 4 frtig.

1-20 cm. széles
 angol costüm
 kelme
 mtr 110 krtól
 feljebb.

Blous szövetek
 a legújabb szí-
 nekben igen ol-
 csók.

Amerikai áruház

Fő-utca,

színházi Bazár-épület.

10 frtos bevásárlás után ingyen
 képek.

Minden olcsó.

Szőnyegek, fűg-
 gőnyök, ágytaka-
 rók gyári árban.

Csipke függöny,
 szalmazsák, pok-
 róczok nagyon
 olcsón.

Vásznak, chiffó-
 nok, törölközők,
 abroszok mélyen
 leszállított árban.

Telefon: 372

Gyönyörű blous
 flanel mtr 17
 krtól.

Blous sejmek
 méterje 75 kr-
 tól.

Mintázott mosó
 blous bársony
 mtr 65 krtól.